

MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

Előfizetési árak:

Évre 6 pengő, félévre 3 pengő
Egyes szám ára 15 fillér
Földre egész évre 10 pengő

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS.

Főmunkatárs: DR. SZÁSZ FERENC.

Lapfajtájónos: MINERVA R-T.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, Brassai-utca 7. sz. sz.

A népi kultúra forrása

A népi kultúra forrása az iskola. Az a sokhelyen merő, másfél komoly nagy épület, melybe a héteves gyermek cseleiben először teszi be a lábát, hogy megismerje minden tudás ősforrásával: a betűvel. Az iskola az, amely feltárja a szegény ember értelmében a megismerés útját, hogy mi minden van a földön megérteni véle, tudni annyit jelent nem lenni. Mit, annyit jelent, tájékozódást szerezni emberekről, velük együtt élni, s a világot, melyben él és élnek.

Az egyes országok, amelyek közműveltségét fel akarják mérni, hogy az közül mennyi az a tudó, illetőleg az a tudatlan. Az a. o. mondják tudomány nyelven analízisnek. A statisztikai számok és adatok összehasonlításának tudomány rendkívül érdekes és tanulságos eredményeket hoz ki az egyes országok közműveltségi állapotáról. A hazai nagy országokban vezetnek a közműveltség vonalán, mert a köztük az irástudományt az irástudomány. De nagyszerű példát adnak erre az egyes hazai kisebb államok közműveltségi gondolatgyűjteményeinek a népi közműveltség fókuszára az általánosan. A mi eddigünk a közműveltség terén nincs a leghátul, viszont és az egyszerűen. Ha azt jelent, hogy megelégedhetünk az a műveltségi színvonalal, melyen állunk, hanem ellenkezőleg, arra kell törekednünk, hogy az országunk mentől kevesebb legyen az irástudatlan ember. De a magyar tanítóságunk, mely a népi kultúra magyarral áll fenntartó munkát végez, tisztában van ezzel a fontos kérdéssel. Ez azonban nem elég. Fontos, hogy a nép, a nemzet leggyorsabb fia is tisztában legyen azzal, hogy mit jelent számára, ha írni-olvasni tud, hogy, könyveket olvashat, le tudja írni nevét, ki tudja

fejezni gondolatait írásban is, az értelmesebb emberek köze számítja a faluban, — s ezzel szemben milyen bealagoló, megsegítő érzet, amikor kénytelen bealagolni, hogy se írni, se olvasni nem tud.

Itt aztán fel kell hívni a figyelmet egyes falusi szülők megrögzött magatartására. Vannak ugyanis falusi szülők, akik vagy egyáltalában nem akarják, vagy nem szívesen adják gyermekeiket az iskolák kötelese korában az iskolába. Az elemi nevelés kötelező az állam valamennyi polgárára.

Ez olyan kötelező, akár az adófizetés vagy a katonaszkodás. Az a falusi szülő tehát, aki elvonja gyermekét a nevelés elől, melyet az állam azáltal is elősegít, hogy ingyenesen tette, nemcsak az állam jól felfogott érdekei és és magasabb céljai ellen vét, hanem soha át nem hidalható, súlyos felelősséget vállal gyermekével szemben, aki valamikor joggal veheti apja-anya szemébe, hogy elzárta előle az utat, hogy a legelőnyösebb műveltséget megszerthesse. Mert nincs a földön gyermek, az csak természetből, szellemileg nincs meggyomolygva, aki tanulni és tudni akar. Az isten minden teremtményébe beleoltotta a tudnivalyát, s ezt a gyermek első kezéből az elemi iskolában kapja. Nagyhirű emberek, tudósok, lángelme emberek, akik az életben

még valamennyien elemi iskolában kezdtek. Az életben és az egyszerűen. Ha azt akarjuk, pedig más nem is akarhatunk, hogy nemzeti műveltség, közpóztályunk a népi rétegekből kerüljön ki, akkor magának a népnek kell első sorban is főképen arra törekednie, hogy gyermekeit el ne vonja az iskolától. Nagy baj az, ha tanulni vágyó, értelmes, okos falusi gyermekeket elzárják a tanulatól. Az a nemzet erős, szavos és kitartó, melynek vezetői emberei a nép fiából kerülnek ki. Mindeneset most, az új uridő magyar élet iskolai éveinek kezdetén szülőknek éreztetik megmondani.

EGYETEMI KÖNYVTÁR
264. 1941.
KOLOZSVÁR

276

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

Mi fontosabb ma a hadseregnek?

A haderő korszerű fejlesztése és felszerelése valamennyi ország első gondja, mely határainak és földjének biztonságát megakarja védeni. Ebben a tekintetben Magyarországra különös kötelezettségek hárulnak. Nekünk nemcsak meg kell védenünk ezt az ősi földet hanem vissza is kell szerezni azokat a területeket, miket a gyűlölet, a gazág és a bosszú elvett tőlünk. Erős, felszerelt hadseregre tehát nekünk első sorban van szükségünk, s ez a magyarázata annak, hogy a magyar hadsereg további felszerelése újabb áldozatok kíván az országtól. A hadfelszerelési adóval kapcsolatosan szükségesnek látjuk az alábbiakat közölni.

Az egyszeri beruházási hozzájárulásról szóló 1938. évi XX. t.-e. alapján a minisztérium felhatalmazást nyert, hogy a honvédelem és a közgazdaság fejlesztésére, továbbá egyes népjóléti beruházások és ezek költségeinek felezésére az állami költségvetésekben megállapított összegeken felül mintegy egyezermillió pengőt fordítson. E törvény alapján általában csak az ötvenczer pengőn felüli vagyonnal rendelkező egyének és társaságok lettek a beruházási hozzájárulás fizetésére kötelezve, s csupán az 1940. évi XXII. t.-e. alapján nyílt a pénzügyi kormányzat e rendkívüli időkben a rendes jövedelemadót meghaladó úgynevezett beruházási pótlék kivetéséhez.

A mai viszonyok azonban újból indokoltá tették, hogy hadseregünk korszerű fejlesztésére a m. kir. kormány további összegeket vegyen igénybe s ezért a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló törvényben nyert felhatalmazás alapján új adómeneküt megjelent a hadfelszerelési adóról szóló 5290/1941. M. E. sz. rendelet.

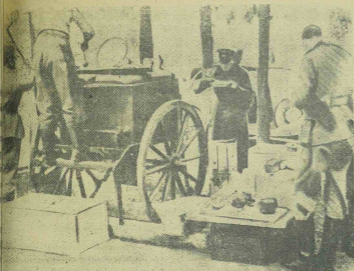
A miniszteri indokolás szerint mind az egyszeri beruházási hozzájárulás, mind pedig a beruházási pótlék nagyrésztét a hadsereg felszerelésének és korszerűsítésének költségeire fordították és a két adó abban különbözik a hadfelszerelési adótól, hogy csupán egy alkalommal került kivetésre s csak a befizetés történik egyetlenesen elosztva több év alatt. Ezzel szemben a hadfelszerelési adó tulajdonképpen adó-pótléknak tekinthető és állandó jellegű. Hadfelszerelési adót tartoznak fizetni mindazok, akik földadót, házadót, alkalmazotti és általános kereseti adót, társulati és tantiemadót, valamint jövedelem-

és vagyonadót fizetnek. Az adó alapján a felül felsorolt adók és mindezek után fizetendő adók, állami pótlékok és járulékok együttes összege kulcsa pedig az alap 10%-a. Eszerint tehát a hadfelszerelési adó kiszámítása akként történik, hogy az alapadóhoz hozzá kell adni az állami adó-pótlékot és pedig betegápolási pótdadót, rokkantellátási és családvédelmi pótlékot, rendkívüli pótlékot és a nyert alap 10%-a a hadfelszerelési adó. Nem szabad azonban hozzáadni a községi adó-pótlékokat, mint községi pótdadó, útdadó, házbérfiillér, szemétfuvaradók, kamarai járulékok stb. Az adóalapra biztosítandó adómentesség kiterjed a hadfelszerelési adóra is, az ideiglenes adómentesség azonban, kivéve a hadfelszerelési adóra engedélyezett ideiglenes adómentességet, a hadfelszerelési adó alól nem mentesül.

A hadfelszerelési adó kivetése az alapadó egyidejűleg történik éspedig az 1941. évben visszamenő hatállyal, tehát általában 1941. január elsejétől az adózó a terhére kivetett hadfelszerelési adóról az adóívben szerez tudomást, mert arról fizetési nyilatkozatát nem kell kiadni. Az adó jogosságának a bírósági kérdésekben az adóív kézbesítésétől számított 15 nap alatt lehet halasztó hatályú fellebbezési kérelmet benyújtani a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságának majd ennek határozata ellen ugyancsak 15 nap alatt halasztó hatállyal nem bíró panasznak van helye a m. kir. közigazgatási bírósághoz.

Az alkalmazottak kereseti adója, valamint az alkalmazottak és a tantíem-elvezők különadója után járó hadfelszerelési adót a munkaadó köteles levonni és befizetni, hasonlóképpen kell eljárni az ügyvédek jutaléka után fizetendő általános kereseti adó alapján fizetendő hadfelszerelési adó levonásánál. A rendelkezésnek ez az intézkedése azonban egyelőre még nem lépett életbe s hatálybalépéséről a pénzügyminiszter külön rendelettel intézkedik. Összefoglalva tehát az adó után az alapadók után, amelyeket a munkaadó levon le és fizet be az adóhivatalt, további rendelkezés a hadfelszerelési adót még nem kell számlájára venni és fizetni.

Egyébként a hadfelszerelési adó esedékességét behajtására, biztosítására, elévülésére és a késedelmi kamatok fizetésére az eddigi rendelkezések az iránt, adók.

Egy német hadiseregfőparancsnok ebédje a harterén. Egy táj meleg leve, csak állva, a tábori konyha mellett, a legénység szeme láttára. Pompás és időtöltés nélkül, egyszerűen és ami a legfontosabb: minél gyorsabban, hogy az elvégzendő munka a legkisebb fennakadást se szenvedje. És a győzelmeik titka!

A székelyek budapesti székháza

Jákótsüni székely legény — kezében egy mészjeléről — szólította meg a Múzeum-körút sarkán a náort. A háromszéki János mellett ott állt moikajelöltje, eskimogyei Juli is. Az ő kezében is téglá.

— Merre vagon az út a Harisbázorhoz? A Hargitárólja jelképes székely község iródóját keressük.

A biztos úr mosolygva érdeklődött:

— De hát a téglát csak nem oda viszik?

— Bizony, hogy oda viszik! — mondta a mosolygós emü Juli —, mert sok téglának van ott helye.

A székely szerelmespár valóban a jelképes község odójába vitte a két téglát s letette a főbíró asztalára.

— Nekünk nincs pénzünk — szólalt meg a legény —, hogy kibegyünk részünket a „Székely Ház” megépítéséből, de elhoztuk ezt a két téglát, de után majd még néhányat hozunk, mert mi is szolgálni akarunk valamit az alap lelkészhöz.

A Hargitárólja Jelképes Székely Község vezetősége székelységet jellemző színdíszítással fogadt munkájhoz.

Néhány héttel ezelőtt szövetséget alakítottak és már buzgóan jegyzik az üzletresterket.

Ki többet, ki kevesebbet. A vagonos székelyek ezer pengős alapító üzletrester irnak alá, mások száz- és húsz pengős jegyzésekkal szerepelnek. A „nincsesek” téglát jánlanak fel az építendő székely házra.

Hajlandók naponta szabadidejüket feláldozva néhány rát dolgozni az építkezésen, hogy a székelység budapesti lthona minél impozánsabb legyen és része legyen benne énkben, kőanyagban vagy verejékben mindenkinek, aki székelységet vállalja magát.

Terjedelmes listát mutat a szövetséget egyik vezetője. Csupa szereplő alapító üzletrester jegyzetek a listán szereplő alátörök.

Hatalmas iratcsomót emelt fel ezután az asztaláról.

— Ezek — mutatta áradó örömmel a rengeteg nevet, — száz- és húsz pengősöket jegyeztek. De egyformán büszkék vagonuk valamennyiükre, akármiféle összeget irnak is alá. Hiszen mind székelyek.

A szövetséget alapszabályba úgy intézkedik, hogy csak székely jegyzetű üzletrester. Más emberfiától nem fogadnak el pénzt.

Nem érdeltelen feljegyezni, hogy a székelyeknek ez a szövetsége, amely telkek és házhelyek vásárlását s azokra székelyházak építését, a székely telepítések előmozdítását, a háziipar fejlesztését, a fakitermelést és értékesítést és sok másféle, a székely község szolgálatára hasznos jóléti intézmény megalkotását és számos áletti tevékenységet iktatott műsorába, — nem akar nyereséskedni.

— A Hargitai székely szövetséget — mondotta a mozgalom egyik lelkes vezetője — az első feladata az említett budapesti „Székely Ház” megépítése. Ebben a háttában elsősorban székely legénylathon, tanoncotthon és különféle székely diákinternátusok kapniának helyet. Innen akarjuk irányítani a társadalmi munkát, ez lesz az egyetemes nagy székely közösség ideiglenes pontja.

A székely életelevalóságunk újabb, pompás bizonyítéka a székelyek székháza. Alapjában nem látjuk szükségessé a székelység fejlődését szállóhelyéről, a havasokból, a Maros, Küküllő, Olt vidékről, mert úgy tartjuk, hogy a székelységnek Erdélyben a helye, s Erdélyt senki más, csak a székelység tudja nehéz időkben megvédeni. Az életelevalóságot, a tettes-készséget azonban nem lehet ottól a törekvéstől se megtagadni, a székelység lelke és ősi szellemének a magyar fővárosban való szétáradása bizonyosan nem lesz hátrányára az egyetemes magyarosság érdekének.

A „Magyar Nép” külpolitikai szemléje

A Krim félsziget jelentősége. Minél jobban Dél-Ekrajna felé tolnának el a hadműveletek, annál nagyobb jelentőséget nyer a németek számára a Krim félsziget, melyet az orosz birodalommal, melynek Taurisz nevű kormányzóságához tartozik, a 30 km. hosszú és 9 km. széles földnyelv (Perekop a neve) köti össze. A délkrajnai német hadművelet kikötők lekapcsolását és a szovjetnek a tengertől való teljes elzárását előzzák. Fontos hadikikötője Szevasztopol. Fedoria kotlonai támaszpont Kercz-cel együtt, melyek révén az Azóvi tenger is teljesen elzárható. Az 1855-ben lefolyt krimi háború is a fenti hadikikötőért keletkezett. Krim félszigete egyelőre nem közvetlenül esedékes, de a közeljövő hadműveletei meg fogják mutatni fontosságát.

Mozog Szent Oroszország népe. A Kaukázusban, Georgiában komoly felkelésről ír a világsajtó. A tartomány több városában a lakosság fellázadt és halomra meszázolta a szovjet hivatalnokait. Ezeknek a híreknek annál inkább hitelt lehet adni, mert pontos értesülések vannak arról, hogy az iráni szovjets csapatokat kivonták Iránból és a kükázusi felkelés leverésére indították. A sors különbözősége, hogy a szovjet-rendszer elleni komoly lázongás éppen Georgiában, Sztalin szülőföldjén ütötte fel a fejét. Egészen jó és biztató. Sztalin éppen jó helyre szalad a szülőföldjére, ha rövidesen menekülni lesz kénytelen Moszkvából. Ott majd elintézik a dolgot. Mert hogy a milliók klontott véérért bűnhődni fog, az nem is lehet kétséges.

Földainiti mozgósítás. Ezt a jellemző meghatározást Anglia találta ki és annyit jelent az ő külön diplomáciai nyelvén, hogy mivel szemtől-szembe, nyíltan nem tudja Németországot legyőzni, a bujtogatókból, a sárvarkeltőkből, az agitátorokból, a rombolókból és az

orgyilkosokból földalatti frontot szervez és ezt indítja Németország ellen. Ez a front már működésbe is lépett és az angol szemlémhez méltó dicső harci cselekményeket meg is kezdte a Németország által megszállva tartott országokban. Csakhogy Anglia, mint minden eddigi számításában a háború eddigi folyamán, ebben a számításában is csalódik, Németországot se nyíltan, se erőzva nem lehet legyőzni. Az angol és szovjet csapatokat rövid és dicsően szereplés után ma már csak a kettőre fálhoz állítják vagy felkötik. Ha ezt Anglia modern hadviselésnek nevezi, lám tegye. Németország agitátorokkal és bujtogatókkal, hanem tüzzel és vassal fogja megverni Angliát. De aztán alaposan.

Vilámkonferencia. Moszkvában Anglia, Amerika és a Szovjet kiküldöttjei tanácskozást tartottak. A tanácskozás egyetlen nap alatt véget ért, minden valószínűség szerint azért, mert az udvariattalan német bombázógépek az előelő vendégek tisztelére szorgalmasan kiküldözték az üdvözlőket. De hát megtartották szünetet és ugyancsak szünet meg is ígérték mindent a kétséges beszett szovjetnek, melynek miniszterelnöke Churchill és Roosevelt, a jelenkor legkimagaslóbb államférfiainak nevezte záróbeszédében. Ebben a kijelentésben az a humoros, hogy ugyanez a Molotov még nem is olyan régen ezeket az urakat pont ellenkező jelzőkkel illeti. Sokkal érdekesebb ennél Szolotovnak az a másik nyilatkozata, mely szerint „a Szovjetunió véres és leghatalmasabb esapásokat kénytelen elszenvedni ellenségétől”. Vajjon mit szólnak ezek a valósághoz a jelenkor legkimagaslóbb államférfiain?

A hullámsér kiesel. Pontos adatok számolnak arról, hogy a háború kezdete óta az angol tengerészet közel 14 millió tonna hajóúrt vesztett. Ez a szám akkor válik ijesztővé (természetesen az angolok számára), ha meggondoljuk, hogy ez a hajóúrtvesztés az egész világ tengeri hajóúrtartalmának egy negyedét teszi ki. S ami Anglia tengerészetére még végzetesebb, az az, hogy a hajóvesztések nem eszökkennek, hanem ellenkezőleg, fokozódnak. Szeptember hó folyamán közel 700 ezer tonna vesztesége volt az angol hajózárnak. Ennek nem lehet és nem is lesz más vége, mint Anglia tengeri uralmának megsemmisítése, vagy Anglia tengeri kényyszerülése, hogy a vesztett fejsze nyelét megmentse. Anglia kalmárfajta, még a háborúban is kalkulál. Semmi, hogy teljesen tönkre menjen és helyét Amerikának átengedje, inkább békét köt, mert így üzletileg jobban jár ki. Adja Isten, hogy minél hamarabb észre térjen.

Kélet-Karélla főváros újból a finn-ek. Petroszkj (Petrozavodszk) el-
szállása alkalmából Mannerheim tá-
bornagy és az államelnök, valamint a
miniszterelnök között táviratváltás
lért, amelyben kifejezésre jut,
hogy a város elfoglalása a finn had-
sereg szakadatlan győzelmi meneté-
nek megkoronázását jelenti. Ezzel a
új biztonsága és a tartós béke nagy-
péssel közelebb jutott a megvaló-
súláshoz. Mannerheim tábornagy egy-
parancsban köszönetét fejezi ki
a finn hadsereg vezetőinek és kato-
nisainak. „Ez a győzelem — így szól a
parancs. — Finnország történel-
ében a legnagyobb jelentőségű
50tő esemény.” Petroszkj orosz el-
vezése: Petrozavodszk. Így szerepel
közhazsálatában levő térképeken
A finn hadjelentés már azonban
nyik nevét sem használja a város-
nak, hanem finn nyelven Aeslinnän-
nek nevezi.

Amerikai hadsereg Európában?
Knox hadtengerészetiügyi miniszter,
ki rendszerint Roosevelt elnök elgö-
lőseit harangozza be, kijelentette,
hogy az Egyesült Államok és An-
driának száz évre egy világrendőrsé-
get kellene létesítenie, hogy a nem-
tétközi rendet fenntartsák. Ezzel
megakadályozhatnák a „békeszerző-
llamok” egy újabb háború kitérését,
mert Angliának és Amerikának nün-
senek területi igényei. Azt az ál-
lamot pedig, amelyik ebbe a békeak-
cióba nem akar bekapcsolódni, kény-
szeríteni kell az engedelmessegre. Az
Egyesült Államoknak pedig végre fel-
 kell adniuk az azt örült állapotot,
hogy csak akkor avatkoznak a hábo-
rubba, ha megtámadják őket. Sokkal
pélszerűbb, ha egy távoli hadszínt-
eren ütköznek meg, mintha a saját ter-
ületükön találják szembe magukat
az ellenséggel. Az egész amerikai
sajtó feltűnő formában közli Knox
kijelentéseit és azt látják benne, hogy
a közvéleményt elő akarja készíteni
az expedíciós hadsereg útnakindítá-
sára. Nem mulasztják el azonban a
lapok, hogy hangsúlyozzák az ameri-
kai közvélemény elutasító állapont-
ját a csapatküldések kérdésében.

Amire Anglia sohasse lesz képes. A
Toronto Globe and Mail kápolna
munkatársa a londoni Daily Mailben
Anglia katonai helyzetével foglalko-

zik és többi között ezeket írja: „Tu-
lajdonképpen hogyan képzelhető el
az angol győzelem? — kérdi a cikk-
író, majd így folytatja: A katonai
szakértők meg vannak győződve ar-
ról, hogy az európai szárazföld ellen
indított angol offenzíva csak balul
úndt el ki. Anglia sohasem lesz abban
a helyzetben, hogy elég erős hadsere-
get állítson lábra, amellyel méltó
módon szembeállhatna az európai
hatalmakkal. Azokhoz az angol re-
ményekhez, hogy Németországot blo-
káddal ki lehet éhezteni, meg-
jegyzti, hogy a blokádnak hatástalan lesz,
ha a németek keleti arcvonalon el-
ért eredményei folytatódnak. A szov-
jet seregeinek vívott német győzelem
— írja a cikkíró — egyszerűen ki-
rántánq a talajt a gazdasági hadvisé-
lés miniszteriumának lába alól.”

**Borzalmas vasuti szerencsétlenség
Japánban.** Borzalmas vasuti szeren-
csétlenség történt a napokban a japán
szigetország déli szigetén, Kiusun.
Ítéletileg uralkodott s a retentő erejű
zúporban kiklott egy személyvonat
a Kavarsai-folyó egy hidján. Három
személyszállítókosci a folyóba zu-
han. Két kocsi azonnal elmerült és
a hullámsírba temette minden utas-
át. A szörnyű baleset áldozatainak
számát még nem sikerült megállá-
pítani. Azt hiszik, hogy körülbelül
150 utas pusztult el, köztük igen sok
kislány. A példátlan arányú szeren-
csétlenség gyszába borította az egész
japán közvéleményt.

**Mikor juthat a Szovjet támogatás-
hoz?** A japán sajtó továbbra is óva-
ros becsületeket közöl a Szovjet ré-
sre várható angol-amerikai segítség-
ről. A lapok egybehangzóan úgy vé-
lekednek, hogy a legközelebbi hóna-
pokban ez a segítség még jelentékte-
len lesz. A Nishi Nishi newyorki tu-
dósítója azt írja, hogy a Szovjetnek
legsürgősebben repülőgépre és tan-
kokra van szüksége. Az angolok már
szállítottak repülőgépeket a Szovjet-
unióknak, de nehézbombázóknak nyil-
ván igen szűkiben vannak maguk is,
a tankok érszállítása pedig igen su-
lyos probléma. Még ha a szállítási
kérdését meg lehetne is oldani, akkor
is két-három hónap telnék bele, amíg
a szállításokat komolyan meg lehet-
ne kezdeni. A Szovjetunió ebben az
esetben is csak tavaszra várhatna

hathatós segítséget. Az Anshí Shim-
bun úgy vélekedik, hogy a szovjet
háborúból Anglia és az Egyesült Ál-
lamok hasznot húznak, mert Anglia
nemí nyugalmi szünethez jutott,
amire sürgősen szüksége volt. Ame-
rika pedig időt nyer a felfegyverke-
zéshez. A lap a szállítási nehézség-
re hivatkozva, valószínűnek tartja,
hogy a segítség a Szovjet számára
későn érkezik ahhoz, hogy a háború
lefolylására hatással lehetne.

**Huszonytote kommunista fel-
akasztottak, tizenkettőt agyonlőttek a
volt szerb Bánságban.** A Nagybec-
kerekben székelt segédbíró hivatal
hivatalos jelentést adott ki, amelyből
kiderül, hogy a Bánságnak a volt
Szerbiához csatolt részében egész se-
reg embert vezettek ki kommunista
merényletek miatt. A segédbíró hi-
vatali jelentése egyébként a következő-
ket tartalmazza: „Rövid idővel ez-
előtt az illetékes hatóság felhívást
bocsátott ki, hogy ha a szökésbe-
vált személyek meghatározott időre
visszatérnek, jelentkeznek és beszo-
gáltatják fegyvereiket, úgy szabadlá-
ra maradnak és semmi büntetésük
nem lesz. Eppen így a vezető szerb
nemzeti körök elutasíták a különféle
kommunisták és zsidó-bérencek te-
vékenykedését és felszólították a la-
kosságot, hogy lásson konstruktív
munkához, hogy az ország népe meg-
újodjon és megmentse az országot,
ezenkívül felszólította a lakosságot,
hogy a maga részéről kövessen el
mindent, hogy a kommunisták és bé-
rencek ne tudják továbbfolytatni
romboló munkájukat. A bujkáló kom-
munisták látták, hogy a lakosság ele-
get tesz a felhívásnak, és igyekezik
romboló munkájukban megakadály-
ozni őket, dühükben és elkeseredés-
ükben a legutóbbi időekben a Bán-
sáthoz a következő merényleteket és
hünytetteket követték el: Merényletek
követtek el a Nagyikindia és Mok-
rin között, valamint Oroszánosnál a
vasut ellen, Bombát dobtak be Mok-
rinban egy szerb polgár házába. Az
illetőt meggyilkolták és feleségét su-
lyosan megsebesítették. A Melenczo
—Torda közötti útvonalon átvágták a
telefonpórákat. Rálőttek egy ma-
gánautóra Nagybecskerek és Melen-
czo között. Megszervezték hivatalos
személyek meggyilkoltását és erő

a célra ki is adtak bizonyos személyeknek utasítást és a szükséges fegyvereket. Csak a rendőrség lelkiismeretes munkájának köszönhető, hogy ezt a merényletet sikerült időjében megakadályozni, miután a beavatott személyeket sikerült kellő időben letartóztatni. Ezeknek a politikai tetteknek megtorlásaként — folytatódik a segédhíri hivatal jelentése — szeptember 7-ikén Melenczén, Kumán és Mokriában szabotálásért, kommunista rópiratok terjesztéséért, hivatalos személyek meggyilkolásának előkészítéséért, fegyvercsempéséséért, terroristák és kommunisták rejtgetéséért huszonnégy személyt költőállati halállal kivégeztek. Ezt követően pedig azért, mert szeptember 17-ike és 18-ika közötti éjszaka Marlinica vasútállomás közelében, Nagybecskerekől 28 kilométernyire, a Nagybecskerek — Pancsova vasútvonalon merényletet kíséreltek meg a vasút ellen, amennyiben megkísérelték a síneket, hogy az éjszakai vonatot kisiklassák, ellenintézkedésként a katonaság részéről a következő intézkedések történtek: Szeptember 19-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan agyonlőtték 12 kommunistát, akik bebonyolított bűncselekmények miatt voltak behörtendőzve. Az agyonlőtt kommunistákat a vásártéren rettentő példaként 24

ABLAK

Égészen a liberális-demokratikus bolsevista eszméköröz tartozó tinéd, amikor egy miniszterücsökint vállalta egy kormány vezetését, maga helyezte el titokban, alaposan szervezekes septségével országba s ezzel maga alá a robbantószerkezet bombaszekűves és lázadóvá bűfias kőpében. Elías cseh-morva miniszterelnök, akinek gyanus eszenrésű nevét is a baloldalon fogják csak megőrizkíteni az új európai történelem, ezt csinálta. Ez az újkor nemcsak hűsöket, de gonosztevőket is bőségesen termel ki magából. Mert gonoszról az, aki népet a kisebb nyomorúvárgából a nagyob, sőtébb nyomorúságba dönt, miként tette Elías úr, aki már felvette a néhai nevet, mert népiélet alapján már ki is végezték. Akiben ilyen sötét hálalok élnek, az ne legyen miniszternek, hanem eszték vagy komédiás, hanem munkájának eredménye legyen: egy robbantási a fennálló rendet. És végezték is ugyaznak golyó vagy kötél. Mindkettőt bőségesen megérdemli.

óra felakasztották. A további vasuti merényletek megakadályozása céljából, — fejeződik be a hivatalos jelentés — a Felkommandant elrendelte, hogy október 11-ikéig a városok és falvak lakossága foglalkozásra és menzetségre, valamint vallásra való köntönöség nélkül köteles a vasuti síneket őrizni, olyképen, hogy 50 méternyi távolságra egymástól keltős őrszemek vigyáznak a vasut biztonságára, az este beállától reggel 6 óráig. Amennyiben a merényletek ennek ellenére megismétlődnének, abban az esetben a katonai parancsnok a nagybecskerekű rendőrségnek kommunista üzelméért fogságban levő egyéneket, számszerint 38- egyént, a nagybecskerekű Buzlétren nyilvánosan felakasztatja. Természetes, hogy a lakosság maga is elkövet mindent, hogy a retorzióra ne nyíljon alkalma az illetékes parancsnoknak.

Megindult Németország és Anglia között a sulyosan sebesültek kiserelése. Németország és Anglia között harmadik hatalom közvetítésével nemrég közéleti egyezmény alapján megindult a sulyosan sebesültek kiserelése. Az elmúlt éjszaka Baselben svájci egészségügyi vonatot hocsátottak a német hatóságok rendelkezésére, hogy azon helyezték el a hazaszállítandó sulyosan sebesült angolokat. Egyelőre 1.150 sulyos sebesült szállítanak el Németországból az egyik La Manche-esatornamenti francia kikötőbe. Ezek közül háromszázat a svájci kórházonaton szállítanak. Legújabb értesülések szerint a sebesült foglyok kiserelését bizonytalan időre elhalasztották. A használt indokait nem közlik.

Kivégezték a cseh lázadómozgalom szervezőit. A védnökségben kedden megjelent lapok közlik, hogy a prágai rögtönítelő bíróság halálra ítélte Rily József volt hadserégtábornokot és Vojta Hugó volt hadosztálytábornokot. Mind a ketten vezetői voltak annak a cseh csoportnak, amely azt tűzte ki célul, hogy a cseh-morva védnökséget elszakítja a Német Birodalomtól és helyreállítja az önálló cseh államot. Halálra ítélte a rögtönítelő bíróság Konvaz Lászlót és Frank Vencelt is. Mind a ketten annak a vándoresopornak tagjai voltak, amely természetesen összejárást

minden fegyvert, azzal a céllal, hogy a védnökségben esetleg bekövetkező változás esetén a fegyvereket a németek ellen használják. A rögtönítelő bíróság jelentése szerint a prágai rögtönítelő bíróság hazafias és rombolásokra való előkészítéssel miatt halálra ítélte Horacek és János prágai nyugatfőmánya dandártábornokot, Winal Fercne, Peskár és János, Szedlacscek Jaromír és Szent-Dusan vezető kommunistákat és 15 embert. Az elítélteket golyóval végezték ki.

Amerika és a Szovjet vallásszabadsága. Roosevelt kijelentése, hogy a szovjet alkotmány az Egyesült Államok alkotmányához hasonlóan tisztítja a vallási szabadságot, az Egyesült Államok közvéleményében erősellenkeztést váltott ki. Sok nagyvállalatok személység nyilvános bírálatot küldött az elnök kijelentéséhez. Az Amerikában nem honos üzelmek vizsgálataira hivatott képviselőházi bizottság elnöke Roosevelthez intézett levelében kijelenti, hogy a Szovjetunban sohasem volt vallásszabadság. Leveleiben a Szovjet által lemezárkeresélynyek tízezeinek nevében írtalakozik bizonyos részről megnyilvánuló azon fátározások ellen, amelyek célja a szovjet farkast Roosevelt — szabadságjogának bármilyen börtöbe bujtatni. Raymond Wade délróli püspök az „Associated Press” jelentése szerint egy Rooseveltvel intézett táviratában tiltakozott az Egyesült Államok elnökének a Szovjetunióban lévő vallásszabadságonatkozó kijelentése ellen. Wad püspök Roosevelt kijelentéseit megtesztelőnek és teljes egészében helynem állóknak minősítette. Az írott alkotmányok mindaddig értéktelenek amíg tényekkel nem igazolják, hogy nemcsak írott dologról van szó.

Halálra ítélték Prágában Elías Alajost, a védnökségi kormány volt elnökét. Mint a prágai sajtó jelenti, a német néplörvénszék első tanácsa a Prágában megtartott főbírályalson halálra ítélte Elías Alajost, a védnöki kormány volt elnökét az ellenség pártolása és hazaárulás előkészítése miatt. Az ítéletet a hazaáruló miniszterelnökön már végre is hajtották Prágában.

HIREK

seheiny Imája pályája kezdete,
1826-ban.

legnagyobb magyar, ki ekkor emlé-
keztél szellemet az elmúlt napokban
lélek, megható imával kezdte köz-
lény pályáját. A hívő lélek, a lelkes
éji és az igazi nagy ember érzei
származnak őszre az akkori szép imá-
dásból.

Imádkozni Isten, hallgató meg
elmenapi, minden órái imámtól.
És be szívemet angyali tisztá sze-
reltel irántad s hazám, embertársaim
imáim iránt. Világosít fel engem
Cherub-lángzellemtől, erős ész-
Engedd a jövőbe pillantanom s
kellő-börtetm a jónak magúat a
örzött. Add tudtomra, mit tegyek
aként kezdjem, hogy Neked egykor
bízott tőkeről beszámolhassak.
dolgozom akrok és dolgozni, éj-
s nappal, egész életemen át. S
Sikerre azt, ami jó; tipord el cse-
lőben azt, aminek rossz gyümölcse
tne. Nyújts segítséget, hogy min-
beves indulatos elnyomhatlak ma-
ban. Engedd, hogy igazi lelki ál-
al tekintek mintem a világon s
fogjak hozzá akármibe. Azt az
vali pedig, ahétől világszerte nyel-
engedd élni békében s csendes bol-
gásban.

Ész-imám pedig ne csak szóval le-
nem elmondva, hanem tetteimben vilá-
gáljon s legyen szünetlen az éghez
átára. Amen.

százharminc évi fegyház 18 ember-
A m. kir. honvéderővezénysek
legén állomány javára elővelelt
társaság, illetve kémszolgálat büntette
ott Schneeweis Gyula román
állampolgárt 15 évi fegyházra, Ba-
ki György orosz állampolgárt 10
évi fegyházra, Rotoly János 8 évi
fegyházra, Simon András 8 évi fegy-
házra, Garamvölgyi (Gresica) Lajos
8 évi fegyházra, Cengi András 7 évi
fegyházra, Tulek László 7 évi fegy-
házra, Grünberger Sándor román áll-
állmpolgárt 6 évi fegyházra, Kovács
András 5 évi fegyházra, Ványa
László román állmpolgárt 4 évi fegy-
házra, Nedelcu Károly román állm-
állmpolgárt 4 évi fegyházra, Tajthy Sán-
dor 3 évi fegyházra, Bánk Dezső
3 évi fegyházra, Nypula Sztan-
szlav lengyel állmpolgárt 3 évi és
3 évi fegyházra, Kosztim János 3
évi fegyházra, Stéfán Györgyöt 3

évi fegyházra, Kis-Klein Istvánt 3 évi
fegyházra, Chlorán Pált 3 évi fegy-
házra ítélte. Valamennyi ítélet jog-
erős.

60.000 elrejtett tojást koboztak el
Miskolcon egy zsidó kereskedőtől. A
hatóságoknak tudomására jutott,
hogy egy Engländer nevű zsidó ke-
reskedő búzatéri raktárában 60.000
darab tojást halmozott fel. A kész-
letet a nyomozás befejezése után
azonnal lefoglalták és elkobozták,
majd Engländer ellen a királyi
ügyészség megindította az eljárást.
Felmerült az a kérdés, hogy Miskolc
város mit csináljon a lefoglalt 60.000
darab tojással. A polgármester intéz-
kedésre a lefoglalt tojást a város
kiszámlából 77.000 darabra kiegészít-
tették és így a város minden lakója
kapott egy tojást a liszt-jegy felmu-
tatása ellenében a megengedett áron.

Gyűjtőháborba utaltak három ko-
lozsvári lakost a cipő- és börtulvá-
nyokkal tüzött visszaélés miatt. A m.
kir. rendőrség kolozsvári kapitány-
sága Gláser Vilmos kolozsvári (Mus-
solini-u. 31.) lakost, Mózes Lajos ko-
lozsvári (Magyar-utca 115.) lakost,
végül Ajtai Károly kolozsvári (Nagy-
boldogasszony-utca 48.) lakost az or-
szág közzétételét veszélyeztető káros
gazdasági tevékenység — cipő- és
börtulványokkal üzött visszaélések
miatt — internálta és az internálás
tartamára Kolozsvár thj. város terü-
letéről kiutasította.

Milyen ajándékokat küldjünk sebesül-
tett katonáink részére? A Magyar
Vöröskereszt közli: A társadalom ré-
széről megnyilvánult nagy érdeklő-
désre és áldozatkészségre való tekintet-
tel a Magyar Vöröskereszt az aján-
dékcsomag mozgalmat kiterjeszti és fel-
kéri a nagyközönséget, hogy mind
a harcoló, mind a sebesült és beteg
katonák részére szünt ajándékaikat a
Magyar Vöröskereszt felállítandó
gyűjtőhelyeire szíveskedjenek majd
beküldeni. A Magyar Vöröskereszt
köszönettel elfogad ajándékosomag-
megváltási díjat is, esomagonként öt
pengőt. Tájékoztatóslal közli a Vörö-
kereszt, hogy nem romlandó és nem
gyúlékony tárgyak ajánlhatók fel, de
legegyszerűbb a következőket fel-
ajánlani: Pulóver, sál, harisnya, ér-
melegítő, keztyű, sikeztyű, fülvédő,
gyapjú fehérenemű, hőszemüveg, me-
leg ing, zsebkész, óra, öngyújtó, do-

VAKABLAK

Külön megemlítést érdemel,
hogy a moszkvai értekezleten,
ahol az angol, amerikai és bolse-
vista kiküldöttek szónyáskodtak
egymásban. Anglia kezdeménye-
zésre „földalatti mozgásokat”
készítenek elő Németország ellen.
Ez abban áll, hogy előzetlenség-
gel, zavart és felzúdulást sze-
veznek a Németország által meg-
szállított országokban. Ennek mar-
s mutatkoznak a nyomai, Fran-
ciaországban, a cseh-morva terü-
leten, Szerbiában, a Báltuszban
kommunisták megmozdulásokat
szerveznek. Bulgáriában a jeffo-
ernyőseket dobak le. Akkiban
reménykedik, hogy ezzel Német-
ország hadi erejét és politikai
felkészültségét meggyöngyíti,
és inkább ostoba, mint naiv. Anglia
a nyílt szembellással nem tud
semmi eredményt elérni, a föld-
alatti erőket mozgat. Nos, ezek a
földalatti erők valamennyien
napvilágba kerülnek és súly-
vagy akasztófa vár rájuk. Az
ilyen bevetéslegenség sem Anglia,
sem a Soestler részéről nem lehet
és nem szabad megítélni. Ameri-
kán azonban leltet sajnálkozni,
hogy ilyen gangster-társaságok
keveredtek, mert rajta is beválk
a közmondás, hogy aki korpa
közé keveredik, megszék a tiszt-
nok ...

hányszelence, cigarettatárcsa, pipó,
cigarettaföltő, zsebámpa, szappan,
borotvaszappan, fogkefe, fogkrém,
termosz, töltőtoll, írószer, cigareta,
dohány, szivar, cigaretta papír, hü-
vely, gyufa, cigaretta szípka, minden-
féle konzerv (csak bádógdobozban),
továbbá csokoládé, kétszersült, keksz,
bor, sör, pálinka, rum, párlatok
megfelelő csomagolásban, savanyú és
erős cukorkák, szalámi, kolbász,
esomagtól sajt, aszalt gyümölcs, szá-
razleves, gyümölcsös, lekvár, általa-
ban olyan élelmiszer, amely legalább
két hónapig eláll és a szállítást kl-
birja, továbbá társasjátékok, hang-
szerek, szájharmonika, gramofon és
gramofonlemez, folyóiratok, regé-
nyek, könyvek, esomagoló eszközök,
papírláda, ragasztószer, stb.

Országos Katolikus Nagygyűlés.
Budapestben október 4—6. napján
tartották meg az ország katolikusai
XXIX-ik nagygyűlésüket, melyen az
erdélyi katolikusok nevében dr. In-
cegy-Joksmán Ödön Kolozs vármegye
és Kolozsvár város főispánja, az er-
délyi rk. Státus alelnöke mondott
hatalmas beszédet. A nagygyűlés gon-
dolata ez volt: „Mindnyájan Szent
István országáért”.

SZINES ABLAK

Arról is külön kell egy-két szót szólni, hogy a hadfelszerelési adó megfizetése felfokozott nemzeti kötelesség. Talán nem is kellene adónak mondani. Adományok kelletén mondani, minek köztelensége eréjé a haza minden fiának érnie kell. Az adónak, mint köztelenségnek a fogalmában van valami, ami a közudatban nem rakonszerű. Amely esakuzany teher, sokszor nehéz teher, mert nem áll arányban a jövedelemmel. A hadfelszerelési adó azonban nem közteher, hanem köz kötelesség, amit szívesen izzad ki a polgár, mert ennek a szolgáltatásnak ma egészen rendkívüli szerepe és jelentősége van. Katonánk kinn gyarapítják a magyar dicsőséget az ellenség területén és közreműködnek abban, hogy az európai új világban több fel ne tüssse fejét az ragályos, fertőző szellem, mely az egész világot el szeretne volna borítani. Kitarítás! Kitarítás, a közvetlen cél előtt, a végő győzelem lehetőségének oly szorosan a lézhen tartása, mely már csak lépésekkel válaszit el az emberiség földi megváltásának végső céljéig. Ezért a kitarításért, ezért a lehetőségért, ezért a pár lépésért kell a hadfelszerelési adó. Hogyne adnók meg!

Miből áll egy bankvezérigazgató hagyatéka. Lánzy Leó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank valamikor nagy hatalmu vezérigazgatójának özvegye nemrég halt meg, és a bankdirektor vagyona most került felosztásra. A vagyont, mint hagyatékot, az özvegy végrendelete szerint jelentősbb hagyományok terhelik, így többek között a Benczur-utcai palota felől Lánzy Leó unokaöccsének, hámorí Bíró Leonak felesége örökölte, a Vaskok Intézetének 20.000 pengő hágyományozott Lánzy Leoné, egy régi háztartási alkalmazottja 10.000 pengő örökölt és igen sok jótékony intézményre, alkalmazottjára, stb. hagyott kisebb-nagyobb összegeket. A hagyatékhhoz tartozik egy Szent István-körúti és egy Múzeum-körúti négy-négyemeletes bérpalota fele, azonkívül egy pestmegyei 660 kalmat kiadó birtokban való részese-dés, jelentős értékpapírralomány és a rendkívül értékes lakásberendezés, melynek leltározása most van folyamatban. Lánzy Leó egykori rezidenciájához, a Benczur-utcai főúri palotához, hatalmas kert tartozik, melynek fáit teljesen eltakarják a palotát a külvilág elől. A kétemeletes épület-

ben 15 nagyobb terem és ugyanannyi nagyobb szoba van. A palota falait kívülről egész magasságban repkény futotta be, a díszes barokkablakok üvege velencei kristályüvegből készült, a hall márványfalai felett Litz-freskók fogadják a belépőt. A szobák nagy részéből a bútorokat már elszállították. A palota úgy épült, hogy minden különösebb nehézség nélkül három különálló lakásra osztható, még pedig magasföldszinti, első- és másodemeleti lakásra. Lánzy Leoné férje halála óta maga is csak az elsőemeleti lakást lakta és a másik két lakásban rokonalesádók laktak.

Györfly-Bengyel Sándor, m. kir. titkos tanácsos, szék. vezérőrnagy, az új közellátási miniszter. Jelszava: Az országban van annyi élelmiszernk, hogy abból nemzetünk minden tagja igazságos mértékben fennakadás nélkül ellátható lesz.

Új apostoli kormányzói helynökök.

A római Szentsek az oláh uralom által egybeodvasított nagyváradi és szatmári rk. püspökségeket most újból különválasztotta és a püspöki székek betöltéséig a két egyházmegye vezetésére apostoli kormányzót rendelt Márton Áron erdélyi püspök személyében, aki jelenleg Gyulafehérvárt van. Minthogy így a püspök nem tud az egyházmegyek híveivel érintkezni, a váradi egyházmegye élére dr. Schifffert Béla, és a szatmári élére dr. Pakocs Károly kanonokot nevezte ki apostoli kormányzói helynökökké.

Mennyit keresnek a székelyek budapesti konzervgyárban. Az ország helységei közigazgatási hurok felsőbb támogatással szeptember 20-tól kezdődőleg munkát szorít 500 székely asszony és leány a Magyar Konzervgyár Rt. Budapesten közösgben lévő ipartelepének káfeldolgozó üzeménél. Az üzemi pi 5 pengő keresetet helyeztek ki tásba részükre, azaz, hogy egy lakásról és öleső élelmiszerről gondoskodik. A gyár képviselői leírták, hogy a székely munkások körülbélü napi 2 pengő áll volna elkölteniök keresetükből naponként 3 pengőt félre tudták tenni. A felhívásra, amely megszerzte nagy örömet kellett, Székelyország közösgéből mintegy 500 székely asszony és leány jelentkeztek munkára szeptember 20-án eladottak munkahelyükre, egybetelemmel felszerelve, hogy annálbet takaríthassanak meg keresetükből. Most a munkások hazairól leírből kiderült, hogy nem keresnaponként csak 2 pengő 50 fillér ebből kell fizetniök a lakást, élelmet, ruhát, stb. Az asszonyok fűtést, világítást, valamint szállásról a gyártelepre való utazási költségét, ami szintén 40 fillér naponként Minthogy a Budakeszin munkálat asszonyok valamennyien tiszteletes anyák, a leányok szegénysorsú, sokgyermekes családok leányai, az otmaradt családok érélyes intézkedések fogantatásérték, hogy a munkaközvetítő hatóságól, hogy a munkások megkapassák kilátásba helyezett keresetük

IRÓGÉPEK

Mindenféle gyártmány Standard, Paribus és oktatás-írógépek beszereshetők legolcsóbb árban, kedvező fizetési feltételek mellett. Speciális javító-műhely író-, számoló-, sokszorosítógépek részére.

Körmeny Mihály

KOLOZSVÁR, DEAK FERENC-UTCA 24.
Telefon: 25-83.

GAZDASÁGI TUDOMÁNY

Gyümölcsstermesztésem eredményei

Az alábbi cikket egy kolozsvári téli gazdasági iskolában aranykialazásos gazdává avart kisgazda írta. Rendkívül időszerű és érdekes tartalma mindenképpen figyelemre méltó.

Minden ember, ha valahová megy, vagy valamimunkát végez, azt mind céllal végzi mert célamunkát végezni nem érdemes. Így vagyunk mi, kialakozásos gazdák is. Mirdnyjan valami céllalunk az iskolába, és azokkal is távoztunk onnan. A célok nagyon különbözők lehetnek. Lehet közolyan, aki azt tűzte ki célul, hogy jó állattézt, növénytermelést fog folytatni.

En is célokkal hagytam ott azokat a két éviglysen látott falakat. A jó növénytermelés és állvysztesen kívül a gyümölcstermelést tüztem ki még pedig azért, mert már nem volt telepített fősősünk, megfelelő területünk is van hozzá, a földes elég jól értékesíthető nálunk, aztán meg is van hozzá. Ez is sokat jelent, mert ha rendelkezlenül fog valamilyen munkához, az előbbabba fogja hagyni.

Most azt fogom szeretni, hogy az 1939-es, igazgyümölcsei, de könnyű értékesítési évben, mikézzel fogható pénzübeli eredményeink voltak a gyümölcstermelés terén.

Elsősorban ismertetem gyümölcsök: területét, h. Ültetvénye 100 darab almafa, ebből 60 darab telepítés, 15 darab termő és 20 fiatal körtefa. 1 darab termő diófa, 150 darab szilváfa, 5 cseresznye y berkenyefa. Ezek az adatok mutatják gyümölcünk nagyságát.

Ezeket csak azért mondtam el, hogy mindenki elbeszéljen velem, mellekora területéről és mennyi értem en el az eredményeket. Az 1939-es év azán későn értem hozzá az iskolából, mivel tanak az ősi felvidéki bevonulásunk miatt továbbdótt. Így csak koronaritkítást és száraz ágak lepsősít tudtam élvezni, mert fáim máris kezdgyezni. A virágzás nagyon jól sikerült. A gyüls alig volt fele nagyságú, fáink máris kezétek hajolni a nagy termés miatt.

Első beérett gyümölcsünk a körte volt. Olyan termés adott, hogy egyrészt már alig tudtuk érsíteni. Körték általában 6—12 filléres áron érülnt. Bevétel volt belőle 51.20 pengő. Amit a tártári naplóból vettem és a többi adataimat is ta

nárain által ellenőrzött pénztári naplóból idézem.

Ez volt az a gyümölcs, amely a legnagyobb termést adta, de a legnehezebben volt értékesíthő. Keskesedő nem akadt, mert a háborús helyzet miatt külföldre szállítani csak nehezen lehetett, vagy a honvédség vette igénybe autójukat.

Végre szeptember 1-én megindult a szilva szállítása. Olesó, 5—6 filléres áron, de örültünk, hogy nem vész kárba az Istenadta termés. Eladtunk 22 mázsa szedett szilvát, 130 pengő értékben, 12 mázsa szett szilvát 48 pengő értékben. Összes szilvapénz bevételünk 178 pengő volt. Ehhez jön még, hogy aszaltalma, pálinka és lekvárfőzésre is fölhasználunk kb. 8 mázszát. Ha ezt is számítom, több mint 200 pengő volt szilvabevételünk.

Október 15-ével elfogyott a szilvánk, de erre már a téli alma is beérett. Nagy termést adott az is, de az értékesítésével nem kellett úgy sietni, mint a szilvával, hiszen nem olyan romlanló. Szépen megválogattuk és csak a férgeset és másodrendűt értékesítettük részben kereskedőnél, részben lengyel menekülteknek 10—12 filléres, később 15—20 filléres áron. Tizen kiválogatott almát adtuk el egészen januárig. Bevétel volt belőle 64 pengő. Elhatároztam, hogy a többi szép válogatott almát tárolni fogom. Mivel a tárolásra megfelelő helyiség nem állt rendelkezésre, az egyik szobába, kamrába és a szőlőhegyi pincébe tároltuk. Amíg a nagy hidegek be nem álltak, gondosan átválogattuk úgy, hogy mire a nagy hidegek beálltak, a rothadni akarók már javarészt ki voltak válogatva.

Az 1939—40-es tél rendkívül hideg volt és ránk is nagyon sok munkát rótt, hiszen 5—6 mázsa alma állt raklárón, amelyet válogatni; takarni kellett, mert különben megfagyott volna. Hála Isten, ez elég jól sikerült is, mert csupán 2—3 százalékos volt a fagykár és ennyi volt kb. a rothadási százalék is.

Amikor az idő engedte, újra megválogattuk. Feltenni nagyon keveset fűtöttünk, mert ezzel csak hőingadozást idéztünk volna elő és az egyszer melég, máskor hideg ért az almáink. Közéjükben többeknek azért barnult meg és rothadt el az almája, mert nappal fűtöttek, éjszaka pedig lehült a levegő és így az almájuk kideresedett és megfagyott.

Mi az almákat február végén, március elején kezdtük értékesíteni 50 filléres áron. Szűleim, kik ellenézték a tárolást, már akkor látták, hogy nem volt

rossz számítás az almát tárolni, mert máris dupla áron értékesült. En tovább válogattam az almákat, közben piacra is vittünk és május közepén elértük az egy pengős kg-kénti árat. Erre már készletünk is megfogyott és ezután már csak kisebb tételeket vittünk piacra. Június elején 150 fillérért adtuk az almánk kilóját, ami az akkori bő terméshez mérten, elég szép eredmény. A téli alma bevételünk 230 pengő volt.

Dióért is kaptunk 80 P-t. Az összes gyümölcs-bevételt két kat. holdról 633,20 P volt, ami kat. holdanként 301,60 Pengőnek felel meg. De nemcsak ennyi volt a bevételünk erről a területről, hiszen az őrgyümölcsösben termelt 20 mázsa szőlő, a 8 P = 160 P. A fiatal szántott gyümölcsösben 40 mázsa burgonya, a 6 P = 240 pengő, 60 mázsa zöld lóhere a 1 P 50 f. = 90 pengő. Így számítva, egy kat. hold bevételé 546,60 P. Ezenfelül a háztartás el volt látva gyümölcseivel és konyhakerti növényekkel.

Ha ezzel szemben ezt a területet csak szántónak használnom és pl. kukoricát termeltem volna henne, kat. holdanként 15 mázsa nagy termést véve, 20 P-vel is csak 300 P lett volna a bevétel, így pedig 240,60 P-vel több tehát majdnem a duplája. Nincs becsiszámítva a háztartás fogyasztása, amit, ha felszámítunk, szintén jelentős összeget tenne ki. Tehát bátran merem állítani, ha több munkát is de érdemes gyümölcsöt termelni!

Ezek voltak az 1939. év eredményei. Az 1949. ik évben nem sok eredményre számítottam, hiszen a tavalyi nagy termés igen meghúzta a fákat, de azért a múlt évben is volt egy kevés gyümölcsünk, s ez jól értékesült, úgy hogy a múlt évben is volt gyümölcs-bevételünk. Még pedig eseresznyéből 10 P. (Átlag 30 filléres ár.) Körtéből 90 P (30 f.), almából március

1-ig 160 P (60 f.), gesztenyéből 18 P (30 f.) összesen 278 P. Az 50 kg. dió szintén alacsony véve: 1 pengőjével 50 P. Így számítva az 1100 gyümölcs-bevételle 408 P, szintén nem számítva tartás fogyasztását. Ezeknek az adatoknak a becslésűs után láthatjuk, hogy kifizetődött a műlestermelés, hiszen magángazdasági használat de nemzetgazdasági érdek is, mert a magyar gazdaság az egész világon ismerik és keresik.

Nekem csak ezek az eredményeim voltak, azom benne, hogy nem ezek lesznek! Egyrészt mert a fiatal telepítés által több gyümölcsös is másrészt azért, mert ha több munkát is a telepítéssel is, de át fogok térni fáiuknak még szelesebb gondozására és falunk gyümölcstermelésnek megszervezésére.

Számbeli adatokkal mutattam ki, hogy műlestermelés jóvedelmező és ezért kérek gazdát, főképp aranykalászos gazdát, kinek t megfélelő viszonyai és kedve van hozzá, tegyen műlestermelést. Később meg fogja szeretni, nincs szebb, mint a virágzó és később gyümölcsöt pirozó fa!

Útoljára még egy kérdésre kívánok kitérni az értékesítés kérdése. A telepítés mellett erre gondolunk. Nekünk meg kell szerveznünk gyümölcstermelésüket és ezután az értékesítés majd minden gazda gondozza fái és egészege műlestermelést termel, ez nem is lesz nehéz munka, főrekezdünk mindnyájan, ezt érjük el mielőbb kor öröm és jóvedelmező lesz a magyar gyümölcsítés. Kívánom az Istenfél, hogy nekünk, gyónak, jobb termésünk, hazánkknak pedig jobb dője legyen!

Zakócs Ferenc, aranykalászos

Szemlelőn a Földművelésügyi Miniszter.

Báró Bánffy Dániel Földművelésügyi miniszter Kolozsvárra érkezése előtt Bauer Sándor dr. miniszteri osztálytanács, a vízügyi műszaki főosztály egyik vezetője, Telesi Béla gróf, az Erdélyi Párt elnöke és Balogh Vilmos dr. kísérétében bejárta gépkocsin a Sebeskörös, Kraszna és a Felsőszamos árvíz sújtotta területeit. Mindenütt személyesen hallgatta meg az árvíz sújtotta emberek kívánókat. A miniszter Kraszna községben fogadta a falu előjáróságának üdvözlését, majd megtekintette a Kraszna árszabályozásának előmon. kálatait. A miniszter és kísérte egy-egy területi Szilágysomlyó kereste fel. A város háza dísztermében a szilágysomlyói gazdakör és 16 község gazdaköri kiküldöttje jelent meg. Báró

Braumecker Antal országgyűlési képviselő üdvözölte a minisztert és előadta az árvíz sújtotta lakosság kívánókat. A miniszter hangulatozta, hogy maga is súlyosnak látja a helyzetet, hiszen már az előző jelentésből értesült arról, hogy egyedül Szilágysomlyón 185 ház dült össze a pusztító árvíz folytán, 70 pedig súlyosan megrongálódott. A továbbiak során a miniszter közölte a károsultakkal, hogy intézkedett, hogy a sűrűs munkálatok elvégzésére 100.000 pengő álljon a kulturmérnöki hivatal rendelkezésére, a további gyökeres munkálatok elvégzésére pedig 4 millió pengő folyósít az árvíz károsultak részére, hosszulejratu kölcsön formájában, igen kedvező feltételek mellett. A kölcsön lebonyolítását a Nép- és Csaldávédelem végzi majd a legrovidebb időn belül, a köztaléti szövetkezetek után. Kijelentette a

miniszter azt is, hogy az árvíz sújtotta területek gazdái igényükben részesülnek. Ez a községben 50, 75 és 100 százalék arányban, aszerint, hogy kit, milyen arányban veszteség ért.

Baromfi kiosztása a károsultaknak
A baromfitenyésztés fejlesztéséből 35.000 darab fajállatot osztanak szét a gazdáik között, Kiosztanak összesen 25.000 kakas és 10 kacsa és liba. A fajállatokat kizárólag károsultak kapják, és díg kakast három, kacsert négy, libát pedig öt pengőért darabonként. A baromfitenyésztő mintaközpontjéreket is kapnak. A kiosztásra 100 liba- és kacsatenyésztőállatokat fehér tollazatúkat, hogy ezáltal is közhassák a fehértojt termelését, kinttel arra, hogy a tolltermelésünk meghaladja az évi 13 millió pengőt.

szövetkezet 100.000 pengő Széchenyi-alapja.

az ország központi igazgatósága új filésén hódolt Széchenyi emlékének. Döntően a nők emlékbeszédében megnyilvánult. A legnagyobb magasság működtetésének sokoldalúbban jellemzi, hogy őt a minden tagozata: közérárusok és merkantillisták, tudósok és politikusok, katonák is méltán magasztalják. A magyar szövetkezmindenkornak eszményükné Széchenyit, mert gazdasági reformműködésétől szövetkezeti elvek ha-

művei az önképzés és önsegítés hangzóitadják, alkotásának a kölcsönös segítség és az egészségítő erők összetételét szolgálják. Szavai szegényesül és leggyengébbek között is hasznos elsősorban ezeknek ad egyaránt bizék önmagában. senkiöl ne várjon, se ne hanem egyesülve merjen magán."

Önk indítványára az igazgatóarozta, hogy Széchenyi emlékére 100.000 pengő alapot létesít a rendely ennek jövedelme felhasználásra alkalmazottak továbbfordítottassék.

szociális új szabályozása. szociális új szabályozása céljainyrendelést jelent meg. Ez hogy az élőlúlyban 75 kilóbb sertést csakis állatvadász forgalomba hozni, de a vásárlók és más jogosítottokkedelők közvetlenül is vásárolnak. A heti állatvásárokon a felvételtől számított két órán belül a megfelelő engedéllyel vásárolhatnak sertést. Aki ezen szabályozást jelent föl, a sertésforgalomból részének megfelelő részesül.

A szüret előkészítése

A szüret előtt gondoskodjunk a borház felszereléséről és rendbehozataláról.

Mintfogó a mai borértékesítés a szeszfok alapján megy és a leendő szeszfokot a mufafkzó cukortartalmából meg lehet állapítani, ne kezdjük meg a szüretet öletszerény, hanem csináljunk próbaszüretet. Néhány átlagos fűrlből állapítsuk meg mustmértővel a cukor mennyiségét és az eredmény alapján határozzuk el magunkat a rendes szüret meglátására.

A jó bor előállításának első és feltétele a tisztaság. Már szüret előtt 1-2 héttel a borházat alaposan ki kell takarítani, megszeli és minden olyan eszközt, mely a szürethez nem tartozik, el kell a borházból távolítani. Az alapos takarítás után egészünk el a pincében néhány kénrudat — a penésztölék elpusztítása céljából.

A borház és pince kitisztogatása után következnek a kádak és a hordók igen gondos megtisztítása. A kádakat gyökérkerfővel és hidegvizöblítéssel ki tudjuk tisztogatni. A must elhelyezésére egészen új hordókat használhatunk. Ezeket azonban előzőleg szodaoldattal jól kiforrázzuk, majd hidegvizzel többször kiöblöztetjük, végül hideg vízzel megtöltve, néhány napig állni hagyjuk.

70 filléres cukor a méhészeknek.

A méhészek érdekképviselete a földművelésügyi miniszteröl 150 vagyon adómentes denaturált méhetető cukor kitalását kérte 70 filléres kedvezményes gyárj áron a méhészládok téli etetésére.

PIAC

A cukor és a zsiradag újabb megállapítása.

A hivatalos lap szeptember 14-iki száma két rendeletet közöl. Az egyik a cukoradagok újabb megállapításáról szól. Ezek szerint a nagyobb városokban a cukorfejadag személyenként 104 dkg. A kisebb törvényhatósági jogú, valamint megyei városokban és olyan községekben, ahol a lakosság lélekszáma 10.000-nél nagyobb és amelyek iparforgalmi képességének számaránya 20% felett van vagy habár 10.000-nél kevesebb a lélekszám, de az iparban foglalkoztatottak számaránya 40% felett van, a fejadag 52 dkg. havonként. A többi községekben 32 dkg. Terhes anyák a terhesség 4 hónapjától, szoptató anyáknak a szüléstől számított kilencedik hónap végéig kérelmükre 156 dekára egészítik ki. A gyerekek fejadagja 12 éves korig 104 dkg. Községekben a 12-16 éves gyerekek fejadagja 32 dkg.

A másik rendelet a zsiradagot szabályozza. Nagyobb városokban a havi fejadag 72 dkg. zsír, 80 dkg. háj, vagy 80 dkg. börnélküli, illetőleg 88 dkg. bőros zsirszalonna. A nehéztí test munkások fejadagja havonként és fejenként 108 dkg. zsír, 120 dkg. háj, 120 dkg. börnélküli, vagy 132 dkg. bőros zsirszalonna. Nehéztí test munkásnak kell tekinteni azt, aki hetenként 6 napon át olyan testi munkát végez, amely a rendelethez mellékelt függelékben fel van sorolva. A molnárokat a függelékben szerepelnek, így őket a felmentő fejadag illeti meg.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekességű, szinmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviseletek minden városban és községben.

Erdélyi Fiókgazgatóság:

Kolozsvár, Horthy-út 6. szám. — Telefon 36-85.

A magyar nemzet verses története

APA ÉS FIÚ VISZÁLYA.

*Az örök magyar most: viszálykodás magva,
Mérgező cserjét mag is elhullatta,
Béla fia, István, apja ellen támad,
Sildny ivadéka hatalmas apának.*

*Az ország sebei oly hogy gyógyultak,
Fáradt vállaira új bokok tódultak.
Belső bajra külső, új háború réme,
A gyűtött országnak épen csak ez kéne.*

*Szembe kellett nézni a cseh Ottokárral,
Szegény Béla király megmaradt a kőzár,
Miglen bekötötte cseh Ottokár száját:
Házasságkötésre adván unokáját.*

*Mit oly félte őrzött, királyi hatalmón
Esz nélkül tapodtak, mint barmok a szarván,
Főpapság, nemesség egyként nyírbrólgat,
Recegett, ropogott így a trón alatt.*

*A fia nem bánta, gyűjtötte a pártot,
Királynak, országnak ezzel sokat ártott.
S Béla, a nagy király, ki országot mentett,
Látta felfordulni körülte a rendet.*

Még a gyufáról is ítélni lehet...

Ahogy megsötétedett, megálltak kocsiaink egy falu ucsóján, kőtoldalt a fák alatt, a békés holdfényben és kutyaugatásban. A láthatár szélén villogó toroklatúttűzek s a messzi robbanások jeleztek csak, hogy háború van. Beburkolódtunk pokrócainkba, szemünkre huzzuk a sapkát s aludni készültünk. Az atolsó kocsi is beértek, még berregett a motorjuk, ahogy elhelyezkedtek, aztán visszacsépett a falu megszokott csendjébe, lombjai és kutyaugatásai közé.

Az örök fel-alá jártak csillogó szuronyaikkal a holdfényben, s ha összeértek, váltottak egy pár szót, aztán szótmentek, mintha újabb mondánivalókon törnék a fejüket. Az egyik megáll a kocsim mellett, ahogy észreveszi a cigaretta parazsát s beszól halak, puskáját egy rántással megigazítja a vállán.

— Hadnagy úr még nem alszik? — Aztán közelebb jön, mint akinek fontos közölni valója van s örül, hogy hallgatóra talál.

— Azon gondolkoztam éppen, — kezdi alföldi ember létere illő lassusággal — hogy hamar vége lesz itt ennek a szovjeturalomnak.

— Na, — mondom — ezen még csak sokat sem kellett gondolkodnod.

— Nem is kellett, hadnagy úr. Sok jele van annak, hogy gyöngé dolog volt ez!

— Hát azért olyan nagyon gyenge mégsem volt! — vetettem ellene s a fegyverkezési adatokra gondoltam, melyeket nyilvánosságra hoztak.

— Én csak a gyufára gondolok most, hadnagy úr, kicsi jel, de egyszerű ember sokat ért belőle. Mert tessék csak visszagondolni, — mondja a egyre jobban belemerül a bizonygatásba — milyen volt a jogoszláv gyufa!

Hát az igaz, olyan fája volt, hogy az ember csak rátette a dobozra s már törött is ketté.

— Ugy-e, hadnagy úr? — diadalmas János honvédt — már most hogy tetszik az itteni gyufáról?

Bizony ezekkel csak osúl jár a doboz. A doboz oldalát percekig kell sikálni kopik az oldala, olyan hirtelen, mintha oly dítod a másik oldalt, akkor meg szét esik szál bús barna feje.

— Hát a mi gyufánkkal felveszi-e hadnagy úr? — kérdi és behajol az ablakon most teljes ösztinteségre akar rábírn. S én lán nélkül, a legszigorubb lelkiismeretvizsga kell valljam, hogy nagy kincs itt egy becses lankint gyulladó magyar gyufa.

— No, tessék látni, hadnagy úr, — tegyél ki építményét egy újabb vállrántással jelzi a dolgot. Mert a szegény embernek nagyon fontos a gyufa. Otthon a tanyán az ablakráma ha este sötét van s a lámpa kell, csak oda meggyújtok egy szílat. De ahol ilyen a gyufa ember ledörzsol egy egész skatulyát, aztán sötétben vagy mehet a szomszédba kölcsön. Nekem, — hogy magamat példázzam — félórát kellene gyalogolnom, míg a másik érnék. Nem jó ez így, hadnagy úr, alázettem, — csóválja a fejét — a szegény ember is ítélt, mert csak kicsije van.

Na, hát ez a jel, amit Ács János hoz meglátott. Én továbbadom, akinek esze van, mert sokat jelent. Azt is, hogy sok apró fű odahaza Ács János szemével nézni, szegő szemmel, úgy vizsgáznak-e mind, mint a gyufa itt a Szovjetunióban.

And az óriás kigyóval.

Elmondja O. Huber német vadász.

I.

háború kitört, természetesen olyan vidéken is, ahol nincsenek angolok, de közvetlenül a háttérben még Brit-Guyanában vadásztam, ahol is legfeljebb kalandja esett meg velem.

azonan a napon, mikor a német meg parolázni kezdett, odaültem a guyanai angol rendőrbiztos engedélyeket adta ki a vadonba való behatolásomra: hosszú, szikár, kiszáradt ember voltam és mogorva. — nem ő az oka ennek, pusztán az idő.

— Miért zavar? Hagyjon békében! — forogtam.

— Még nem is szóltam, — válaszoltam nem értenél. — Német vagyok én — — —

— Mit? Nos és mit akar?

— Mit akarok hatolni a guyanai vadonba és ha lehet, meg akarok valamit kigyóbőrrel, ha kedveli az ebből készített árucikkeit!

— Mit? A vadászási engedélyt és másnap reggel megkaptam. — Nos, az őserdőre szel, ahhoz a hirtelenségem, ez az áthatolhatatlannak mondott dzsungel. A Mazaruni-river mentén haladtam és csak a civilizáció nyoma elmaradt mögöttem.

— Mit? Összegubancolt vadonban jártam néhány kilométerrel a dzsungel felé, ahol a hirtelenségem, ez az áthatolhatatlannak mondott dzsungel. A Mazaruni-river mentén haladtam és csak a civilizáció nyoma elmaradt mögöttem.

II.

— Mit? Egyedül hallgattam a holdfényben. — Mit? Természetesen készenlétben tartottam. — Mit? A vadonban meg azt a csekély kiterjedésű területet, amely egyáltalán térnek számított. Lábam alatt a szárazok összepréselt, sröngyepuha erdei talajon olyan lombszőnyeg, amelynek résein keresztül látott madarak csicseregtek a fakoronaszőlő marmok ugráltak hatalmas szökkenésű fára. A papagályokat igen bántotta zsebgyöngösöge és minduntalan az arcomnak repültek szemembe a szemek.

— Mit? Egy kis tisztásra bukkantam. Gyanus volt az a kis hely, hiszen a vadonban ilyen alig fordul elő. — Mit? A vadonban meg azt a csekély kiterjedésű területet, amely egyáltalán térnek számított. Lábam alatt a szárazok összepréselt, sröngyepuha erdei talajon olyan lombszőnyeg, amelynek résein keresztül látott madarak csicseregtek a fakoronaszőlő marmok ugráltak hatalmas szökkenésű fára. A papagályokat igen bántotta zsebgyöngösöge és minduntalan az arcomnak repültek szemembe a szemek.

— Mit? Egy kis tisztásra bukkantam. Gyanus volt az a kis hely, hiszen a vadonban ilyen alig fordul elő. — Mit? A vadonban meg azt a csekély kiterjedésű területet, amely egyáltalán térnek számított. Lábam alatt a szárazok összepréselt, sröngyepuha erdei talajon olyan lombszőnyeg, amelynek résein keresztül látott madarak csicseregtek a fakoronaszőlő marmok ugráltak hatalmas szökkenésű fára. A papagályokat igen bántotta zsebgyöngösöge és minduntalan az arcomnak repültek szemembe a szemek.

— Mit? Egy kis tisztásra bukkantam. Gyanus volt az a kis hely, hiszen a vadonban ilyen alig fordul elő. — Mit? A vadonban meg azt a csekély kiterjedésű területet, amely egyáltalán térnek számított. Lábam alatt a szárazok összepréselt, sröngyepuha erdei talajon olyan lombszőnyeg, amelynek résein keresztül látott madarak csicseregtek a fakoronaszőlő marmok ugráltak hatalmas szökkenésű fára. A papagályokat igen bántotta zsebgyöngösöge és minduntalan az arcomnak repültek szemembe a szemek.

— Mit? Egy kis tisztásra bukkantam. Gyanus volt az a kis hely, hiszen a vadonban ilyen alig fordul elő. — Mit? A vadonban meg azt a csekély kiterjedésű területet, amely egyáltalán térnek számított. Lábam alatt a szárazok összepréselt, sröngyepuha erdei talajon olyan lombszőnyeg, amelynek résein keresztül látott madarak csicseregtek a fakoronaszőlő marmok ugráltak hatalmas szökkenésű fára. A papagályokat igen bántotta zsebgyöngösöge és minduntalan az arcomnak repültek szemembe a szemek.

III.

— Mit? Egy kis tisztásra bukkantam. Gyanus volt az a kis hely, hiszen a vadonban ilyen alig fordul elő. — Mit? A vadonban meg azt a csekély kiterjedésű területet, amely egyáltalán térnek számított. Lábam alatt a szárazok összepréselt, sröngyepuha erdei talajon olyan lombszőnyeg, amelynek résein keresztül látott madarak csicseregtek a fakoronaszőlő marmok ugráltak hatalmas szökkenésű fára. A papagályokat igen bántotta zsebgyöngösöge és minduntalan az arcomnak repültek szemembe a szemek.

vért és érzetem, hogy itt aztán semmi sem lehet tenni. Legesekélyebb mozdulatokra a hulló azonnal támadni fog... egy mozdulat és már rajtam lesz... néhány izomösszehúzódás és esontjaim mint vékony faágak roppannak össze ölelésében.

A villanylámpám a meglepetés pillanatában leest és a szememben heverve is világított. A halálfelelem egyre hatalmasabban kerített hatalmába. Mit csináljak? Hídeg veríték gyöngyözőtt alá az arcomon. Nem léphettem hátra, mert hiszen ismerem a kigyók szokását... mielőtt a felemelt lábamat a talajra tehetem, a hulló már felém vág...

Ekkor kezdtem el csak valójában gondolkodni.

Jobbkezem körülbelül az övem magasságában volt és véletlenül óvatosan kinyújtott ujjaim megtapogatták a revolvertáska... nos... itt lenne a menekülés egyetlen lehetősége? Ha ki tudom venni a nagykaliberű pisztolyt és azonnal tüzelhetek vele, talán... sikerül valami.

Azt hiszem, ez a művelet hosszú percekig tartott. Végre sikerült! A revolver hideg acéja pompásan simulott a tenyerembe... most... durr! Mint a pergőtűz, esapott a kigyó felém... láttam, hogy a hulló megmozdult, de ebben a másodpercben már én is megmozdultam és néhányat visszafelé ugrottam. Feltétlenül szét kellett lőnöm a kigyó aránylag kicsi fejét! Ha most a gyűrűből megszabadulnék...!

IV.

Nem mozdul semmi. Mi ez? Hiszen hallanom kéltene a kigyó testének csapkodását! De a csend és mozdulatlanlanság csak tovább tart... viszont a hátam mögött mozdul meg valami!

A puská már a kezemben... megfordulok... és egy vigyorgó néger áll előttem. Rákáldok: — mit akarsz itt?

A néger csak vigyorg, előremegy a zseblámpáért, felemeli és a talajra világít vele. Aztán harsányan felnevet:

— Ön poeéká lötte a boámat!

A szememben egy mozdulatlan, legalább tíz méter hosszú óriáskigyó, — boa konstriktor — bőre bevert!

— Mister... a napokban fogtam a kigyót... lehúztam a bőrt és felakasztottam a fára, mert nagyon büdös volt... száradni akasztottam oda... milyen véletlen... hi! a vadon végtelensége kezdődik és én éppen ezzel a fával kerültem szembe...

Rettentően szégyellem magam mindmáig ezért a balul sikerült vadászalkalándért. A kigyóbőrt megvásároltam... még sincs a birtokomban. Mikor visszatértem az első lakott helyem, elküldtem a bőrt egy postacsomagban — az angolnak. Bizonyára azóta is azval díszeszik az a derék ember, mekkora óriáskigyót lött!

ZRINYI MIKLÓS, a kültő mondja;

**A gyorsaság és merészség — úgy
letszik — egyeznek a szerencsével.**

**Megérdemli a vívész a becsületet,
leginkább a győzelmet.**

Apróságok - Adomák

Tehenet fejő kigyó.

A portugál Cambeira környékén egy földműves nem tudta megmagyarázni, hogy hák tehene általában bővében volt a tejnek, borja miért soványodik napról-napra. Már az állatorvoshoz akart fordulni, amikor a véletlen felbentette a talányról a teplet. Esti szemleútja alkalmából az istállóban hatalmas kigyót pillantott meg, amint a tehén tőgyén és szemmelátható élvezettel szopott. A tehén különös módon teljesen közömbös maradt, míg a borjú részletke húzódott az istálló sarkába. A parasztnak vad hisztérián után sikerült a kigyót agyonverni.

A lipesei vásár újtonságai.

A német iparon nem látszik meg, hogy háború van! A legesodátalossabb találmányok szerepelnek a mostani lipesei vásáron is. A legérdekesebb hasznos találmány egy rugós borotvakészülék, amellyel a legerősebb szakállat is le lehet borotválni. Érdekes, hogy az újfajta borotva törhetetlen üvegből készült. Számos új találmány mellett nagy sikere van egy szerkezetnek, amely a kályhába való begyújtást teszi könnyűvé.

Csodálatos operáció.

Payr, lipesei orvostanár csodálatos operációt végzett. Egy katonának, akinék hüvelykujját ellőtték, lábáról a nagyujját átoperálta a kezére. A műtét nagyszerűen sikerült, 17 nap múlva az ember újját kitűnően tudta használni.

Az érdekes operációval kapcsolatban megemlíjük, hogy a korszerű sebész ma már tudja pótolni az orrot, ajkát, fület és az arc hiányzó részeit. Sőt az is már egész rendes dolog, hogy hiányzó csontrészeket a lábszársontból pótolják.

Átköltöztek Délamerikában egy 25 emeletes palotát.

Az argentinai munkaügyi minisztérium 25 emeletes székházát 60 méterrel el kellett tolni, mert belesett egy újonnan nyitandó körút vonalába. A 3800 vasúti kocsi súlyát kitévő épületet acélszerkezeten gördítették el. A munka kezdetben nagyon lassan ha-

ladt. Naponta alig egy méterrel tudták eltolni a felhőkarcolót. Közben azonban már annyi tapasztalatra tettek szert, hogy naponta 2 méterrel haladtak előre az átköltöztetéssel.

A rendkívül nagyszabású műszaki munka teljesen zavartalanul folyt le. Külön érdekesség a dologban, hogy a munkaügyi minisztériumban az átköltöztetés miatt egyetlen napig sem szünetelt a munka.

Horvátországban kötelezőek lettek az írás és olvasás elsajátítását.

A horvát kormány rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében minden olyan horvát férfi és nő, aki nem tud írni és olvasni, bezárólag 50 éves koráig, köteles 6 éven belül az írást és olvasást megtanulni.

A nagyjelentőségű intézkedés kétség-telenül nyiban hozzá fog járulni ahhoz, hogy az új horvát állam népe gyors műveltségre tegyen szert és az állam hamar megerősödjék.

Néma házasság.

Az északfranciaországi Roubaix-ban ban a napokban olyan házasságot kötöttek, melyről eleve teljes biztonság-gal lehet állapítani, hogy langos perpatvarra nem fog sor kerülni. Mind az ifjú férj, mind a fiatal menyecske süketnéma ugyanis és csendes szerelmüket is csak írásban tudják kifejezésre juttatni.

Mit csinál az amerikai asszony?

Az egyik északamerikai folyóirat igen érdekes statisztikát közöl az óceántúli szépnem dolgairól. E szerint az amerikai nő általában 24 éves korában megy férjhez, évente két komoly veszekedésük van férjükkel, életükből négy évet töltenek el edény-mosogatással, 312 dollárt költenek szépségápolásra és 387 dollárt szépítőszerre. Életük 2784 órájában csacsognak és pletykálnak, 3 évet és 8 hónapot töltenek el telefonbeszélgetésekkel. Évente legalább 8-szor fenyegetik meg az urukat, hogy visszamennek az anyjukhoz anélkül, hogy valaha is megtennék. Egy életen át 369 kalapot, 582 ruhát vásárolnak és 3227 alkalommal mennek moziba, átlag 4837 harisnyát stoppolnak meg, de sohasem fordul elő, hogy a tűt a falhoz ne vágják és fel ne sértenék az ujjukat.

A selyemharisnya Amerikában.

Amerika még csak félúton van a háborúban, de máris érzik a háború sebb kellemetlenségeit. A nő a bőség házájában selyemharisnya. Selyemharisnyák előtérnyöt és szőnyeg készítenek, mint harisnyát. Amerikában még tavaly is 52 millió selyemharisnyát készítettek, azonban már áttértek a pamutra, amelyből összesen pár készült. A selyemharisnyák beszüntetése kínos volt a férfiak számára, akiket az érdekelték köréjük, hogy a gyártás leállt, mintegy 175 ezer munkás elvesztette a kenyerét. Az állam megállapították, hogy a pamut-köfogépek 89 százaléka üzemre is állítható. A szöveteket tehát komoly vesz nem fenyegeti.

Tudja-e...

... hogy a világ legnagyobb nyelvi, Tintoreto „Paradies négyzetméter felületen 70 ábráról. Az óriási festményben őrzik.

... hogy a világ legértékesebb nyelve, az iráni szőnyegszel remeke, a schönbrunnban van? A 80 millió csontszőnyegen tíz művész 12 gozott.

... hogy a második jégkorszak, a 150.000 évvel ezelőtti dörvölgyi ember még sem házatot nem ismert, testét már fehér és vörös festékkel festette?

... hogy a harmincéves hűmetország férfilakosságát megírta, hogy a póslata levélhordóleányokat alkalmazni? Erre a feladatra zártosság okából előírászerű csúnya leányokat szerződtek... hogy körülbelül minden napban van teljes napfény? A legutóbbi teljes napfény néhány nappal ezelőtt volt... hogy a nap kedvező légkörü között egy nap alatt tárgyi földfelületre 17.000 megfelelő melegmennyiséget... hogy a Rajna évenként árn...

észet szállít a tengerbe, 300 millió osztriga kagyló-épfítéséhez elegendő?

Ha ponty féli alma alatt 20 pengét is elbír? Ebben az államban érvérese percenként 2-re

az egér szíve percenként kb. 100-szor, míg például a macska szíve csak 20-szor üti meg a falvat is elég érli?

Ha a tyúk az első évben kb. 20 tojást rak, a másodikban 120, a harmadikban 200, a negyedikben 100, az ötödikben pedig csak 60 tojást tojik?

Ha egy kiló méz összegyűjtéséhez a méheknek 1,6 millió akác-, 1,2 millió tölgy-, vagy 80.000 szőlőt kell felkeresniük.

Árpa és kukoricát és az árpa Argentínában.

A híresből eredő hírek szemléltetési gabonabizottság újabb propagandát indított a kukorica-tüzelőanyagként való felhasználására. Erre a célra az állam nagyban olesó áron kínálja a kukorica-tüzelőanyagot megtermelőiül való tüzelőanyag. Az petróleummal áztott kukorica-tüzelőanyagot a tengerieső. Ugyancsak tüzelőanyagként használják az árpat is.

Eszapos jubileuma.

A magyarországi eszaposok sűrűsége 25 éves szolgálati idejük után. A szorgalmas eszapos, aki 25 évesen 2500 pontos statisztikai feljegyzést vezetett, a jubileum felhívására nyilvánosságra hozza 25 év alatt nem kevesebb, mint 200.000 pohár sörtől fogyasztottáig.

Jámbor állat.

A jámbor állat alkudoznak a lóra. A jámbor állat érdekli: A jámbor é az állat? A jámbor mennyire — felel a jámbor állat. A múltkor is hárman jámbor állat. De csak nem hagyta magán a jámbor állat. A jámbor állat a rabbi udvarába. A jámbor állat a jámbornak!

Sovány patkua.

A jámbor állat a rabbi udvarába. A jámbor állat a jámbornak! A jámbor állat a jámbornak! A jámbor állat a jámbornak!

Minden tanácskérő levelhez mellékelendő 20 fillér, az orvosi leveléhez 1 pengő Ezt helyegben is lehet küldeni.

L. P. A szeder inda irtására vonatkozólag a következőket jegyezze meg: Mint minden ilyen kellemetlen növénynek, úgy a szedernek is legbiztosabb irtási módja, hogy nem engedjük levelet, indát növelni, hanem, amint mondani szokás, belefojtjuk a földbe. Levelek és általában földfelszíni részek nélkül nincs élete a levélzölddel rendelkező növényeknek és gyökereik is hamarosan kipusztul. Gyakorlati szabályokba szedve ezt az elmeletet a következőket tanácsoljuk: hagyja meg igazi ugarnak szántóföldjét. Igazi ugar alatt értem azt, hogy soha az zöld ne legyen, hanem mi helyt zöldülni kezd, szántes fel ismét azonnal, közbe boronálja sűrűn és járassa juhok, vagy kecskékkel, ha nem kedvezne az idő a szántásnak. Termeljen benne szigoruan kapásnövényeket. Vagyis bármilyen kapást termel benne, kapálja azt szintén minden eső után, hogy ne tudjon a szeder levelet, vagy indát növelni. Amikor így meggyérül, akkor térjen át a kalászkora, de azok után is végezzen azonnal tarlóhántást. Még jobb, ha a tarlóba tarlórépát vet, melyet őszig szintén kapálni kell.

W. F. Késő este a keleti égbolton látható fényes vöröses színű csillag a Mars bolygó. Pénye azért olyan erős, mert aránylag közel van a földhöz. Jelenleg az égen a Marsnál fényesebb csillagot alig látunk.

M. B. Kolozsvár. Éretlen szőlőből borecetet nem lehet készíteni! Az ecet az eceterjesztő baktériumok után szeszből erjed. A szesz pedig a mustban levő cukorból készül az élesztősejtek munkája nyomán. Ha tehát a szőlőben nincs cukor, vagy elenyészkett a cukor van benne, a mustban szeszes erjedés nem lesz és így szesz hiányában az ecetes erjedés sem indulhat meg. Az éretlen szőlő levében szerves savak vannak, de a lé hamar romlásnak indul és savanyítottá így nem lehet raktározni.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőinkért:

K. P. Csikszentdomokos, R. M. Székelykeresztúr, A. L. Nagybánya, O. I. Nagyborosnyó, V. F. Magyarlápós.

ELOFIZETŐINKHEZ! Tudomására hozzuk az érdekelteket, hogy Vindorffy Sándor székelyföldi megbízottunk irányítása mellett Máthé Lajos is végez cenzúrállapunk érdekében munkát. Nevezett most Csík megyébe megy és kintebb a Székelyföld többi megyéit keresi fel, hogy az ottani hátrálókortól a díjat felvegye. Kérjük tehát előfizetőinket, hogy Máthé Lajosnak kijelentett hátrálkaikat, mert mint említettük, 60 cent a mi szolgáltatásunk áll. Több Imre, a másik megbízottunk Szilágy megyében dolgozik és hasonlóképpen az ottani előfizetők is fizessék ki a díjat megbízottunknak.

Above ezidő szerint nem küldöttünk megbízottat, azon helyekre postautalványt küldünk, amelyben feljuttatjuk a f. év végéig esedékeské vált díjat. Kérjük előfizetőinket, hogy hátrálkaikat ezen postautalvány felhasználásával küldjék be kiadói hivatalunkhoz.

- A következő befolyt pénzeket nyugtáztuk: B. I. Kézdiabán 6, K. R. I. Torja 3. Sz. J.-né Dédraésleplak 6.20, K. Gy. Csikszentdomokos 12, D. M. Nagykároly 6.20, P. L. Dédraésleplak 6.20, K. A. Erőbrány 5, O. I. Keresztelek 6.20, F. B. S. Szék 3.20, N. M. Alsószapor 3.20, K. F. Melegföldvár 6.20, T. S. Komádi 6.20, P. I. Toldalag 6, G. A. Bés 6, M. I. Magyarpalatka 14.36, Cs. M. Magyaraköbös 6.20, M. M. Hozsimező 6.20, Sz. M. Noszoly 6.20, G. F. Újmező 4, Sz. A. Nagyszombat 6.20, K. J. Hegyközesvár 6.20, S. J. M.-Vásárhely 6.20, P. S. Csittszentiván 6.20, Ny. T. Vetés 3.20, Sz. F. Kőszfalva 6.20, D. J. Somkerék 6.20, Cs. L. Sepsiszentgyörgy 6, Ifj. Sz. I. Paptamási 6.20, F. I. Jobbágytelke 6.20, K. S. Mieske 6.20 pengő.

Apróhirdetések

40-45 éves, róm. kat. vallású házvezetőnő keresek október 20-ra. Cim a kiadóban.

Csőlép — vasdrás, golyóssapágyas, 820 mm. — üzemképes állapotban, teljes felszereléssel, benzín-motor hajtóróvval 2000 (kettő ezer) pengőért eladó, 1000 (egy ezer) P. fizetendő azonnal, a második részlet 1905 április 1-én. Cim: Sebestyén Ádám Viza, u. p. Alsószék, Kolozs megye.

Szerkesztési felel: PAP JÁNOSY BELA DR.
Feltűnési híradó: TÖRÉN KÁLMÁN

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁR
Szent György tér

Októberi jó meleg nap,

Úgy maradj meg, mint a tegnapi,

Mert meleged várják biz'a, —

Legfőként a kukorica.

Tanuld meg!

Mi történik a vitaminokkal sütés és főzés alkalmával.

A téli táplálkozás rendjén minduntalan felmerül a kérdés, hogy milyen jelentősége van a sütésnek és főzésnek az ételekben levő vitaminokra. A dolog ugyanis úgy áll, hogy nyáron a sok nyers eledel lehetővé teszi, hogy a vitaminok változatlanul jussanak a szervezetbe, télen azonban ez csaknem lehetetlen, vagy legalább is sokkal kisebb mértékben juthat a szervezet vitamin tartalmá nyers eledelhez.

A legújabb vizsgálatok rendkívül érdekesen világítanak rá arra, hogy a főzés és sütés alkalmával a vitaminok nem szenvednek túlságosan nagy kárt. Megállapították, hogy főzés alkalmával mintohogy a hőmérséklet száz fok fölé nem emelkedik, a vitaminok közül különösen az A, B, és E vitaminok egyáltalában nem semmisülnek meg. A C vitamin továbbá egyes vésben oldható vitaminok a burgonya vagy zöldséfélelkek előkészíté alkalmával, ha az eljárás nem helyes, megsemmisülnek vagy kilyugozódnak. Ezért helyesebb dolog, a főzéklélek gőzölgése és nem főzése. A burgonyát mindig héjában kell főzni és így annak vitamin tartalma megmarad. Tartuk szabályul a következőt: a vizet, amiben zöldséget főzünk, használjuk fel leveleskészítésre vagy más főzés célra, mert értékes vitaminokat tartalmaz.

Az elmondottak vonatkoznak a főzés alkalmával fellépő veszteségre. Lássuk most már, hogyan alakul a helyzet sütés alkalmával?

Sütés alkalmával a hőmérséklet 230—250 foknyira emelkedhetik. All ez mind a kenyér, mind pedig a pecsenye sütésére. Nem szabad azonban felednünk, hogy ez a hőmérséklet csak a kenyér felületén vagy a pecsenye külső rétegén jelentkezik, mert hiszen a belső részben a víztartalom miatt tulajdonképpen főzési folyamat játszódik le. A helyzet tehát nem rosszabb a vitaminok megmaradása tekintetében, sütés alkalmával mint főzés esetén. A hús szövetek nagymennyiségű vizet tartalmaz és ezért belső részében a hőmérséklet nem emelkedik 100 C fok fölé. Így tehát a sütés alkalmával a vitaminok a kenyér és pecsenye külső részén szenvednek nagyobb károsodást, mint főzés alkalmával. Főzési alkalmával pedig már láttuk, hogy egyes vitaminok elősorban a vízben oldódó vitaminok pedig okzerű főzési eljárásokkal megmenekednek.

Az elmondottak tehát bizonyos tekintetben megnyugtatóak. Kétségtelen azonban, hogy a vitamin-tartalmá nyers eledelke vagy pedig vitamin pótzterek fogyasztása télen fokozottabb jelentőséggel bír, minthogy sok körülmény összejátszása folytán télen a szervezetben könnyen vitaminhiány léphet fel.

Savanyítsunk káposztát!

A legújabb megállapítások szerint a savanyításban az összes vitaminok megtalálhatók. Több mennyiségben. A vitaminok mellett a savanyítás tejsav bacillusk jutnak a gyomorba. A gyomorsav tejsavbacillusok a gyomorban és a bélben a náriumok között, tisztító munkát végeznek. A savanyítás nagy előnye, hogy nyersen is lehet így semmi sem vesz el a vitamin tartalmából. Kémlítést érdemelnek a savanyítókáposztában levő sók.

A savanyítókáposzta tehát vitaminokkal megerősített szervezetet, gyorsítja az anyagcserét és fokozza a védekezőképességet. Amerikában a nők újabban reggeliznek mert állítólag kitűnően beadják a savanyítókáposztát savanyító kúrák alkalmával is. Érdemes, hogy volt német császár asztalán állandóan szerepelt a káposzta.

Ki a sértett?

- Kend azt mondta a szomszédjának, hogy. Ezért a sértésért elégtétellel tartozik.
- Ezzel én nem a szomszédomat sértetem meg.
- Hanem kit?
- Az ökröt.